

Posudek rigorózní práce

**Jiří Kocián, *Ion Iliescu a jeho role při formování moderní rumunské demokracie*
(rigorózní práce na FSV UK Institut mezinárodních studií, vedoucí práce
PhDr. Miroslav Tejchman, DrSc), Praha 2013, 98 s.**

Rozpad sovětského bloku, pád režimů jedné strany a nakonec i rozpad Sovětského svazu na konci osmdesátých a počátkem devadesátých let minulého století byl událostí, kterou nikdo neočekával. Svět najednou ztratil bipolaritu a miliony lidí ve středovýchodní Evropě hleděli k dlouho očekávaným světlým zítřkům. Zatímco režimy v jednotlivých zemích střední a jihovýchodní Evropy se zhroutily jakýmsi samospádem. Svět byl šokován zprávami o „krvavé rumunské revoluci“, o desetitisících obětích hroutící se tamní diktatury; velmi rychle se však ukázalo, že vše bylo jinak.

Rumunská revoluce z prosince 1989 sice stála životy o něco více než tisíce lidí. Ale v jejím dosud ne zcela jasném průběhu se dostala k moci různorodá Fronta národní spásy, do jejíhož čela se postavil I. Iliescu, který jako bývalý vysoký komunistický funkcionář převedl téměř kompletní komunistickou strukturu pod své vedení.

Ještě v roce 1990 vydala zkušená analytička mnichovského Institutu jihovýchodní Evropy A. U. Gabanyi knihu „Nedokončená revoluce“ (Die Unvollendete Revolution Rumänien zwischen Diktatur und Demokratien) a v témže roce vyšla v Paříži práce R. Portocala „Autopsie du coup d'état roumain – au pays du mensonge triomphant“. Následovala nekonečná řada větších a menších prací a statí zpochybňujících charakter událostí v Rumunsku na konci roku 1989. Objevily se i práce s titulem „Zrazená revoluce“. Nedávno zesnulý rumunský akademik F. Constantiniu ve své práci „O Istorie sincera a Romaniei“ (která vyšla ještě v dalších třech vydáních) o prosincových událostech napsal „v boji mezi armádou a „teroristy““ (tak byli označováni zastánci stávajícího režimu), poražená strana – „teroristé“ – nezanechala na „bitevním poli“ ani jednoho mrtvého, ani jednoho raněného, ani jednoho zajatce“.(vydání 2. z roku 1999, s.507).

Práce Kociánova podává celkem jasný obraz o tom, jak to vlastně bylo. Jak a proč se dostali k moci lidé kolem Ilieska a bývalých vysokých funkcionářů, kteří pod formu demokracie převedli mnoho z Ceaušeskova režimu „Iliescu převedl komunistický stranický a státní aparát do nového politického systému, který přes tvrzení o jeho demokratické podstatě udržoval skrytě personální a ideologickou kontinuitu s předchozím režimem“ s.83).

Formou historické analýzy relevantních zdrojů a jejich interpretací poctivě zachytil jak bylo možné, že až do voleb v roce 1996 mohla v Rumunsku fungovat „originální demokracie“, v jejímž rámci nakonec změna režimu trvala několik let a teprve po volbách v roce 1996 se mohlo začít s tím, co již probíhalo v ostatních postkomunistických zemích – politická diferenciaci ve společnosti, ekonomická transformace (až v roce 1996 velká privatizace) atp.

Jako celek práce působí dobrým dojmem. Je dobře strukturovaná a autor si správně položil otázky, které také dokázal bez jakékoli zaujatosti odpovědět. Zadané cíle byly splněny, práce je zvládnutá od počátku. Autor prokázal, že umí pracovat s materií, rozlišovat mezi jednotlivými fakty a vybírat nejprůkaznější a ty pak dovést do správných souvislostí a vyvodit z nich správné závěry. Pro svou výjimečnost, co do obsahu i formy, by si práce zasloužila publikaci

Konkrétních připomínek k práci nemám. Pokud byly, pak jsem je při jejím zpracování a závěrečné textaci sdělil osobně autorovi.

Kolega Kocián si vybral složitou a ne snadno zpracovatelnou tematiku. Napsal vynikající práci, vyhovující požadavkům, kladeným na práce rigorózní. Rád doporučuji přijetí této práce.

Praha 18. března 2013

PhDr. Miroslav Tejchman, DrSc